

Cuntas Leithreasa 2024

Vóta 8

Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Réamhrá

Mar Oifigeach Cuntasaíochta do Vóta 8, ceanglaítear orm an cuntas leithreasa don Vóta a ullmhú gach bliain, agus an cuntas a chur faoi bhráid an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste lena iniúchadh.

I gcomhréir leis an riachtanas sin, tá an cuntas ceangailte leis seo ullmhaithe agam maidir leis an méid a caitheadh sa bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2024 ar thuarastail agus speansais Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

Cuirtear an toradh caiteachais i gcomparáid leis na suimeanna a bhronn Dáil Éireann faoin Acht Leithreasa, 2024, lena n-áirítear an méid a d'fhéadfaí a úsáid mar leithreasá i gcabhair ar chaiteachas don bhliain.

Dlítear barrachas €3.3 milliún a ghéilleadh don Státhchiste .

Is cuid den chuntas iad ráiteas na mbeartas agus na bprionsabal cuntasaíochta agus nótaí 1 go 5.

Ráiteas na mbeartas agus na bprionsabal cuntasaíochta

Cuireadh i bhfeidhm na beartais agus prionsabail chaighdeánacha chuntasaíochta maidir le cuntais leithreasa a tháirgeadh, mar a leag an Roinn Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh PFN agus Athchóirithe amach i gcioclán 20 de 2024 nuair a bhí an cuntas á ullmhú. Áirítear orthu sin cur i bhfeidhm Chaighdeáin Chuntasaíochta an Rialtais Láir (CGAS), áirithe a tháinig i bhfeidhm ón 1 Eanáir 2024.

Dímheas ar shócmhainní caipitil

Ríomhtar dímheas ar mhaoin, gléasra agus trealamh agus ar amúchadh sócmhainní doláimhsithe agus déantar iad a mhuirearú de réir CGAS 17 and CGAS 31 faoi seach.

Is mar a leanas atá saolréanna úsáideacha agus rátaí dímheasa/amúchta gaolmhara na móraicmí sócmhainní caipitil.

Aicme sócmhainní	Saolré úsáideach	Ráta dímheasa /amúchta
Ceadúnais bogearraí	Téarma ceadúnais 2 bhliain go 5 bliana	20%-50%
Bogearraí faighte/forbartha	10 mbliana	10%
Troscán agus feistis	10 mbliana	10%
Trealamh oifige agus TFC	5 bliana	20%

Ioncam fabhráithe ó tháillí iniúchta

Is éard a léirítear leis an ioncam fabhráithe ó tháillí iniúchta ná iniúchtaí ar tuairiscíodh tuairim ag deireadh na bliana ina leith ach nár seoladh sonrasc lena n-aghaidh go fóill.

Obair idir lámha

Is é atá i gceist le hobair idir lámha ná an luach measta inghnóthaithe a bhaineann le hobair a dhéantar ar iniúchtaí sa chás go bhfuil táille inmhuirir i gceist ach nár tugadh an t-iniúchadh chun críche faoi dheireadh na bliana. Ríomhtar luach na hoibre idir lámha mar chéatadán den táille iniúchta a aontaíodh, bunaithe ar stádas an iniúchta ag deireadh na bliana.

Is iad seo a leanas na céatadáin a úsáidtear chun an luach a ríomh

- cuntas faofa le haghaidh deimhniúcháin 90%
- céim athbhreithnithe iniúchta 75%
- obair allamuigh críochnaithe 60%
- iniúchadh deiridh ar siúl 30%
- iniúchadh eatramhach críochnaithe 15%
- iniúchadh eatramhach ar siúl 10%

Ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais

Freagracht as córas an rialaithe inmheánaigh airgeadais

Mar Oifigeach Cuntasaíochta, aithním an fhreagracht atá orm as a chinntiú go ndéanann an Oifig córas éifeachtach maidir le rialú inmheánach airgeadais a chothabháil agus a oibriú.

Feidhmítear an fhreagracht sin i gcomhthéacs na n-acmhainní a bhíonn ar fáil dom agus na n-oibleagáidí eile atá orm mar Oifigeach Cuntasaíochta. Anuas air sin, ní féidir le haon chóras rialaithe inmheánaigh airgeadais ach ráthaíocht réasúnta seachas dearbhráthaíocht iomlán a thabhairt go gcumhdaítear sócmhainní, go n-údaraítear agus go dtaifeadtar idirbhearta go cuí, agus go ndéantar earráidí ábhartha nó mírialtachtaí eile a chosc nó go ndéanfaí iad a aimsiú go tráthúil.

Is próiseas leanúnach é an córas rialaithe inmheánaigh airgeadais a chothabháil agus bíonn an córas agus a éifeachtacht faoi athbhreithniú i gcónaí.

Seirbhísí comhroinnte

Chomhlíon mé mo chuid freagrachtaí maidir le riachtanais na gcomhaontuithe bainistíochta seirbhíse idir an Oifig seo agus an Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte chun acmhainní daonna, próiseáil párolla agus seirbhísí comhroinnte bainistíochta airgeadais a sholáthar.

Braithim ar litir dhearbhaithe ó Oifigeach Cuntasaíochta na hOifige Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte go gcuirtear na rialuithe cuí i bhfeidhm maidir le soláthar na seirbhísí comhroinnte don Oifig seo.

Timpeallacht rialaithe airgeadais

Tá timpeallacht rialaithe i bhfeidhm a chuimsíonn na gnéithe seo a leanas.

- Sannadh freagrachtaí airgeadais ag leibhéal na bainistíochta le cuntasacht chomhfhreagrach.
- Bunaíodh socruithe tuairiscithe ag gach leibhéal inar sannadh freagracht as bainistíocht airgeadais.
- Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun clistí suntasacha maidir le rialú a thuairisciú agus chun gníomh ceartaitheach cuí a chinntiú.
- Tá Coiste Iniúcháireachta ann le comhairle a thabhairt dom maidir le comhlíonadh mo chuid freagrachtaí don chóras maidir leis an rialú inmheánach airgeadais.
- Doiciméadaíodh na nósanna imeachta do phríomhphróisis ghnó.
- Tá córais i bhfeidhm chun na sócmhainní a chosaint.

Rialuithe riaracháin agus tuairisciú bainistíochta

Tá creat maidir le nósanna imeachta riaracháin agus tuairiscithe rialta bainistíochta i bhfeidhm, lena n-áirítear deighilt dualgas agus córas tarmligin agus cuntasachta.

- Tá córas buiséadaithe cuí ann le buiséad bliantúil a bhíonn faoi athbhreithniú ag an ardbhainistíocht.
- Bíonn athbhreithnithe rialta á ndéanamh ag lucht ardbhainistíochta ar thuarascálacha airgeadais tréimhsiúla agus bliantúla a léiríonn feidhmíocht airgeadais in aghaidh réamh-mheastachán.
- Oibrítear córas bainistíochta riosca laistigh den Oifig.
- Tá córais ann dírithe ar shlándáil na gcóras TFC a chinntiú.

Iniúchadh inmheánach agus an Coiste Iniúcháireachta

Tá feidhm iniúchta inmheánaigh ag an Oifig arna soláthar ag gnólacht iniúcháirí ina bhfuil baill foirne atá oile go cuí, a fheidhmíonn de réir cairt scríofa a d'fhaomh mé féin agus Cathaoirleach an Choiste Iniúcháireachta. Tá a cuid oibre bunaithe ar anailís ar na rioscaí a mbíonn an Oifig nochta dóibh agus bíonn a pleananna iniúchta inmheánaigh bliantúla, arna bhfaomhadh agamsa i gcomhairle leis an gCoiste Iniúcháireachta, bunaithe ar an anailís sin. Tá sé d'aidhm ag na pleananna sin na príomhrialuithe a chlúdach ar bhonn atrátha thar thréimhse réasúnta. Déanaim féin agus an Coiste Iniúcháireachta an fheidhm iniúchta inmheánaigh a athbhreithniú go tréimhsiúil. Tá nósanna imeachta curtha i bhfeidhm agam chun a chinntiú go bhfiosraítear tuarascálacha na feidhme iniúchta inmheánaigh. Tugann an Coiste Iniúcháireachta, a fheidhmíonn faoi chairt scríofa freisin, léargas neamhspleách agus oibiachtúil dom ar an gcóras rialaithe airgeadais trí scrúdú agus comhairle a thabhairt maidir leis an bpróiseas trína bhfaighim dearbhú.

Soláthar

Cinntíonn an Oifig go leagtar an bhéim chuí ar dhea-chleachtas soláthair agus na conarthaí ar fad á mbronnadh agus go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm chun a chinntiú go gcloítear leis na treoirilínte ábhartha ar fad. Ní dhearna an Oifig aon chonradh neamhiomaíoch os cionn €25,000 i rith 2024 agus, mar a cheanglaítear le Ciorclán 40/2002, cuireadh toradh nialasach faoi bhráid na Roinne Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh an Phlean Forbartha Náisiúnta agus Athchóirithe.

Creat riosca agus rialaithe

Tá córas bainistíochta rioscaí curtha i bhfeidhm ag an Oifig lena sonraítear agus lena dtuairiscítear rioscaí buntábhachtacha agus na gníomhartha bainistíochta a dhéantar chun aghaidh a thabhairt orthu agus, a mhéid agus is féidir, na rioscaí sin a mhaolú. Tá Coiste Bainistíochta Riosca i bhfeidhm ar a bhfuil an triúr Stiúrthóirí Iniúcháireachta chun maoirseacht a dhéanamh ar bhainistíocht riosca ar fud na hoifige.

Tá clár rioscaí i bhfeidhm lena sonraítear na príomhrioscaí a bhíonn roimh an Oifig, agus rinneadh na príomhrioscaí sin a shonrú, a mheasúnú agus a rangú de réir a suntasachta. Déanann an Coiste Bainistíochta Riosca athbhreithniú agus nuashonrú ar an gclár ar bhonn ráithiúil. Úsáidtear toradh na measúnachtaí sin chun acmhainní a phleanáil agus a dháileadh chun a chinntiú go ndéantar rioscaí a bhainistiú go leibhéal inghlactha. Tuairiscítear torthaí gníomhaíochtaí bainistíochta riosca don Choiste Iniúcháireachta.

Sonraítear sa chlár riosca an rialú agus na gníomhartha atá de dhíth chun rioscaí a laghdú agus an fhreagracht a bhaineann le feidhmiú an rialaithe dáilte chuig baill foirne faoi leith.

Monatóireacht agus athbhreithniú leanúnach

Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe, agus cuirtear easnaimh rialaithe in iúl dóibh siúd atá freagrach as gníomh ceartaitheach a thógáil agus don bhainistíocht, nuair is ábhartha, go tráthuil. Dearbhaím go ndearnadh príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara a shonrú agus gur cuireadh próisis i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar oibriú na bpríomhrialuithe sin agus chun aon easnamh a shainaithnítear a thuairisciú.

Athbhreithniú ar éifeachtacht

Tá nósanna imeachta i bhfeidhm ag an Oifig chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a nósanna imeachta um bainistíocht agus rialú riosca. Tá monatóireacht agus athbhreithniú na hOifige ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais bunaithe ar obair na n-íniúcháirí inmheánacha agus seachtracha, obair an Choiste Iniúcháireachta agus na hardbhainistíochta laistigh den Oifig atá freagrach as forbairt agus cothabháil an chreata um rialú inmheánach airgeadais.

Slándáil TFC

Tá tiomantas láidir ag an Oifig do shlándáil a córas TFC. Tá creidiúnú ag an Oifig faoin gcaighdeán idirnáisiúnta ISO 27001: Bainistíocht Slándála Faisnéise. Cuireann an córas bainistíochta slándála faisnéise sin creat ginearálta rialachais ar fáil don tslándáil faisnéise agus leagann sé amach beartais, cuspóirí, maoirseacht bainistíochta, cleachtais agus rialachas a bhaineann le slándáil agus cinntíonn sé feabhas leanúnach na bainistíochta slándála faisnéise. Mar chuid den phróiseas deimhniúcháin, bíonn an Oifig faoi réir iniúchtaí leathbhliantúla chun comhlíonadh leanúnach ISO 27001 a chinntiú.

Riosca suntasach airgeadais

Gearrtar táillí iniúchta ar iniúchtaí áirithe airgeadais, faoi mar a fhoráiltear dó in Acht an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993. Is cuid shuntasach d'acmhainní na hOifige iad na táillí agus tá roinnt nósanna imeachta curtha i bhfeidhm chun a chinntiú go ndéantar costais a aisghabháil le haghaidh iniúchtaí ábhartha de réir mar is cuí. Áirítear leis na bearta sin

- athbhreithniú bliantúil ar an mbonn ar a ngearrtar táillí, lena n-áirítear athbhreithniú ar aisghabháil na gcostas ar iniúchtaí aonair le himeacht ama
- córais a chuireann costais iniúchta, dul chun cinn iniúchta agus faisnéis bhilleála i gcuntas
- monatóireacht a dhéanamh ar fhaisnéis airgeadais, lena n-áirítear costais iniúchta agus aisghabháil táillí.

Ceisteanna maidir le rialú inmheánach airgeadais

Níor aithníodh aon laige sa rialú inmheánach airgeadais i ndáil le 2024 a bheadh le nochtadh sa chuntas leithreasa.

Colette Drinan

An tOifigeach Cuntasaíochta
Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

11 Márta 2025

An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Tuarascáil le cur faoi bhráid Dháil Éireann

Vóta 8 Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Tuairim faoin gcuntas leithreasa

inne an tUas. Shaw McClung, Crowe Ireland, Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúchóireachta Reachtúla, an cuntas leithreasa do Vóta 8 Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste don bhliain dár críoch an 31 Nollaig 2024 a iniúchadh thar mo cheann faoi alt 13 d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993.

Is é mo thuairimse, bunaithe ar an iniúchadh agus ar an tuairisc a rinne siad

- go gcuirtear i láthair mar is cuí sa chuntas leithreasa fáltais agus caiteachas Vóta 8 Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2024, agus
- gur ullmhaíodh an cuntas leithreasa san fhoirm a d'ordaigh an tAire Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh an Phlean Forbartha Náisiúnta agus Athchóirithe.

Tuarascáil ar an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais, agus ar nithe eile

Chuir an tOifigeach Cuntasaíochta ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais i láthair i dteannta an chuntais leithreasa. Déantar cur síos ar na freagrachtaí atá orm as tuairisciú ar an bhfaisnéis atá sa ráiteas, agus ar nithe eile a dtuairiscím orthu de réir eisceachta, san aguisín leis an tuarascáil seo.

Níl aon rud le tuairisciú agam ina leith sin.

Seamus Mac Cárthaigh
An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste

15 Aibreán 2025

Iarscríbhinn a ghabhann le tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Freagrachtaí an Oifigigh Cuntasaíochta

Tá an tOifigeach Cuntasaíochta freagrach as na nithe seo a leanas:

- an cuntas leithreasa a ullmhú de réir alt 22 den Exchequer and Audit Departments Act 1866
- a chinntiú go gcomhlíonann an cuntas leithreasa ceanglais na *Nósanna Imeachta Airgeadais Phoiblí* ón Roinn Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh an Phlean Forbartha Náisiúnta agus Athchóirithe, agus ordacháin eile ón Aire Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh an Phlean Forbartha Náisiúnta agus Athchóirithe
- rialtacht na n-idirbheart a chinntiú, agus
- cur chun feidhme a dhéanamh ar cibé rialú inmheánach a chinneann an tOifigeach Cuntasaíochta a bheith riachtanach chun cuntas leithreasa a ullmhú atá saor ó mhíríteas ábhartha, bíodh calaois nó earráid mar chúis leis.

Freagrachtaí an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Ceanglaítear orm faoi alt 3 d'Acht an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993, an cuntas leithreasa a iniúchadh agus tuairisciú air do Dháil Éireann, á lua cé acu is amhlaidh nó nach amhlaidh, i mo thuairimse, a chuirtear na fáлтаis agus an caiteachas a bhaineann leis an vóta i láthair go cuí sa chuntas.

Sonraítear in alt 13 d'Acht 1993 go ndéanfaidh duine cáilithe a cheapfaidh mé féin an cuntas leithreasa a iniúchadh thar mo cheann, faoi réir cibé téarmaí agus coinníollacha a chinnfidh an tAire Airgeadais. Faoi sin, cheap mé Crowe Ireland chun iniúchadh a dhéanamh ar an gcuntas leithreasa i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúcháireachta (ISAnna). Leagtar amach sa tuarascáil atá ceangailte leis seo cuspóirí an iniúchta a rinneadh thar mo cheann agus áirítear faisnéis ar an bpróiseas iniúchta inti.

Tuairisciú ar an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais

Ní chumhdaíonn mo thuairim ar an gcuntas leithreasa an ráiteas ón Oifigeach Cuntasaíochta faoi rialú inmheánach airgeadais, agus ní chuirim aon chinneadh dearbhaithe in iúl ina leith.

Maidir leis an iniúchadh ar an gcuntas leithreasa, ceanglaítear ar an iniúchóir faoi na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúcháireachta an ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais a léamh agus ar an dóigh sin, a bhreithniú cé acu atá nó nach bhfuil an fhaisnéis a thugtar sa ráiteas ar neamhréir go hábhartha leis an gcuntas leithreasa nó leis an eolas a fuarthas le linn an iniúchta, nó má dhealraítear go bhfuil míráiteas ábhartha ann. Más rud é, bunaithe ar an obair a rinneadh thar mo cheann, go dtagaim ar an gconclúid go bhfuil míráiteas ábhartha ann, ceanglaítear orm an fhír sin a thuairisciú.

Tuairisciú ar nithe eile

Féachaim le linn an iniúchta le fianaise a fháil ar rialtacht na n-idirbheart airgeadais. Ceanglaítear orm faoi alt 3 d'Acht an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993, tuairisciú i gcás go sainaithním aon chás ábhartha nár caitheadh airgead poiblí do na críocha a bhí beartaithe ann nó nach ndearnadh na hidirbhearta de réir na n-údarás a bhí á rialú ann.

Ceanglaítear orm freisin faoi Acht 1993 tuarascáil a ullmhú gach bliain ar cibé ábhair a eascraíonn as mo chuid iniúchtaí ar na cuntais leithreasa a mheasaim a bheith iomchuí. Sna cásanna sin, leis na tuaracálacha iniúcháireachta ar na cuntais leithreasa ábhartha tagraítear don chaibidil nó do na caibidilí ábhartha i mo Thuarascáil bliantúil ar Chuntais na Seirbhísí Poiblí.

Tuairim chuig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste i gcomhréir le hAlt 13 d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993

Tuarascáil ar an iniúchadh ar an gcuntas leithreasa do Vóta 8

Tuairim

Mar an t-iniúcháir a ceapadh faoi Alt 13 d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993, tá iniúchadh déanta againn ar an gcuntas leithreasa maidir le Vóta 8 Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2024.

Inár dtuairimse, tugtar sa chuntas leithreasa léargas cóir ar fháltais agus ar chaiteachas an Vóta don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2024 agus nach bhfuil aon ábhar ann nach mór dúinn tuairisc a thabhairt ina leith, de bhun alt 3(10) d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993.

Bunús na tuairime

Rinneamar ár n-iniúchadh ar an gcuntas leithreasa i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (Éire) (ISAnna (Éire)), leis an dlí is infheidhme agus le hAlt 3 d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993. Déantar cur síos ar ár bhfreagrachtaí faoi na caighdeáin sin sa chuid dár dtuarascáil faoi fhreagrachtaí na nIniúcháirí as an iniúchadh ar an gcuntas leithreasa. Táimid neamhspleách ar Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste i gcomhréir leis na ceanglais eiticíúla a bhaineann le hiniúchtaí in Éirinn, lena n-áirítear an *Caighdeán Eiticíúil* arna eisiúint ag Údarás Maoirseachta Iniúchta agus Cuntasaíochta na hÉireann (IAASA), agus tá ár bhfreagrachtaí eiticíúla eile comhlíonta againn i gcomhréir leis na ceanglais sin.

Creidimid go bhfuil an fhianaise iniúchta atá aimsithe againn leordhóthanach agus ábhartha chun bunús a chur lenár dtuairim.

Tá an fhaisnéis agus na mínithe uile a mheasaimid is gá chun críche ár n iniúchta faighte againn. Inár dtuairimse, tá taifid chuntasaíochta chuí coinnithe ag Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste. Tá an cuntas leithreasa ag teacht leis na taifid chuntasaíochta.

Conclúidí a bhaineann le gnóthas leantach

I ndiaidh iniúchadh a dhéanamh ar an gcuntas leithreasa, creidimid gur bhain Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste úsáid chuí as bonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh agus an cuntas leithreasa á ullmhú.

Bunaithe ar an obair atá déanta againn, níor shainaithníomar aon éiginnteachtaí ábhartha a bhaineann le teagmhais ná dálaí a tharraingeodh amhras suntasach, ina n-aonar nó go comhpháirteach, ar chumas Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach ar feadh tréimhse dhá mhí dhéag ar a laghad ón dáta a síníodh an cuntas leithreasa.

Tugtar tuairisc ar ár bhfreagrachtaí agus ar fhreagrachtaí Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste maidir le gnóthas leantach sna codanna ábhartha den tuarascáil seo.

Tuairim chuig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (ar leanúint)

Ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais

Tá athbhreithniú déanta againn ar an bhfaisnéis sa ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais. Ní aon rud le tuairisciú againn ina leith.

Freagrachtaí an Oifigigh Cuntasaíochta

Faoi Alt 22 den Exchequer and Audit Departments Act 1866, tá an tOifigeach Cuntasaíochta freagrach as an gcuntas leithreasa a ullmhú. Tá sí freagrach freisin, inter alia, as cistí poiblí a chosaint agus as rialtacht agus cuibheas na n-idirbheart uile sa chuntas leithreasa.

Freagrachtaí an iniúcháir as iniúchadh a dhéanamh ar an gcuntas leithreasa

Táimid freagrach as an gcuntas leithreasa a iniúchadh i gcomhréir le ceanglais dhlíthiúla agus rialála ábhartha agus leis na ISAnna (Éire). Is iad ár gcuspóirí ná dearbhú réasúnach a fháil maidir le cé acu atá nó nach bhfuil an cuntas leithreasa ina iomláine saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé acu de bharr calaoise nó earráide, agus tuarascáil iniúcháir a eisiúint a chuimsíonn ár dtuairim. Is leibhéal ard dearbhaithe é dearbhú réasúnach, ach ní ráthaíocht é go mbraithfidh iniúchadh a dhéantar de réir na ISAnna (Éire) míráiteas ábhartha i gcónaí nuair a bheidh sé ann. Féadfaidh míráiteas eascairt as calaois nó earráid agus meastar go bhfuil siad ábhartha dá bhféadfaí a bheith ag súil le réasún go mbeadh tionchar acu ar chinntí eacnamaíocha úsáideoirí a dhéantar ar bhonn an chuntais leithreasa, ina n-aonar nó ina n-iomláine.

Áirítear le hiniúchadh scrúdú a dhéanamh, ar bhonn tástála, ar an bhfianaise atá ábhartha do na suimeanna agus na nothaí sa chuntas leithreasa, ar cé acu a chomhlíonann nó nach gcomhlíonann na hidirbhearta arna dtaifeadadh sa chuntas an t-údarás faoina n-airbheartaítear go ndearnadh iad, agus ar cé acu a comhlíonadh nó nár comhlíonadh forálacha cuntasaíochta *Nósanna Imeachta Airgeadais Phoiblí*.

Mar chuid d'iniúchadh de réir na ISAnna (Éire), cleachtaimid breithiúnas gairmiúil agus coinnímid sceipteachas i rith an iniúchta. Chomh maith leis sin, déanaimid na nithe seo a leanas

- Sainiúimid agus measúnaímid rioscaí an mhírítis ábhartha a bhaineann leis an gcuntas leithreasa, cibé acu de bharr calaoise nó earráide iad, dearaimid agus feidhmímid nósanna imeachta iniúcháireachta a fhreagraíonn do na rioscaí sin, agus faighimid fianaise iniúcháireachta is leor agus is cuí chun bunús a sholáthar i gcomhair ár dtuairime. Is mó an riosca nach mbraithfí míráiteas ábhartha a rinneadh de bharr calaoise ná míráiteas ábhartha a rinneadh de bharr earráide, mar d'fhéadfadh claonpháirteachas, brionnú, easnaimh inmheánacha, mífhaisnéis nó sárú ar rialú inmheánach a bheith i gceist le calaois.
- Faighimid tuiscint ar an rialú inmheánach atá ábhartha don iniúchadh chun nósanna imeachta a dhearadh a bheidh iomchuí sna cúinsí i gceist, ach ní chun tuairim a thabhairt ar éifeachtacht rialú inmheánach Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste.
- Déanaimid meastóireacht ar oiriúnacht na mbeartas cuntasaíochta arna n-úsáid agus ar réasúnacht na meastachán cuntasaíochta agus na nothaí gaolmhara arna ndéanamh.

Tuairim chuig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste (ar leanúint)

Tuarascáil ar an iniúchadh ar an gcuntas leithreasa

- Tagaimid ar chonclúid maidir le hoiriúnacht na húsáide a bhaineann Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste as bonn cuntasáochta an ghnóthais leantaigh agus, bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a dtagaimid uirthi, cé acu atá nó nach bhfuil éiginnteacht ann maidir le himeachtaí nó dálaí a d'fhéadfadh amhras suntasach a tharraingt ar chumas Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste chun leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach. Má thagaimid ar an gconclúid go bhfuil éiginnteacht ábhartha ann, ceanglaítear orainn aird a tharraingt inár dtuarascáil iniúcháirí ar na nochtaí gaolmhara sa chuntas leithreasa nó, i gcás gur neamhleor nochtaí den sórt sin, ár dtuairim a leasú. Tá ár gconclúidí bunaithe ar an bhfianaise iniúchta ar thángthas uirthi go dtí dáta ár dtuarascála iniúcháirí. Mar sin féin, d'fhéadfadh teagmhais nó dálaí amach anseo cur faoi deara ar Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste gan leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach.
- Déanaimid meastóireacht ar chur i láthair, struchtúr agus ábhar foriomlán an chuntais leithreasa, lena n-áirítear na nochtaí, agus ar cé acu a léirítear nó nach léirítear sa chuntas leithreasa na hidirbhearta agus na himeachtaí bunúsacha ar bhealach a thugann léiriú cóir.

Déanaimid cumarsáid le hOifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste maidir le scóip agus uainiú beartaithe an iniúchta agus torthaí suntasacha iniúchta, i measc nithe eile, lena n-áirítear aon laigí suntasacha sa rialú inmheánach a shainaithnímid le linn ár n-iniúchta.

Cuspóir ár gcuid oibre iniúchta agus cé dó a bhfuilimid freagrach

Is don Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste amháin a dhéantar an tuarascáil seo, i gcomhréir le hAlt 13 d'Acht an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993. Rinneadh ár gcuid oibre iniúchta sa chaoi is gur féidir linn a chur in iúl don Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste na nithe sin a cheanglaítear orainn a chur in iúl dó i dtuarascáil iniúcháirí agus ní chun aon chríche eile. A oiread is a cheadaítear leis an dlí, ní ghlacaimid le freagracht as an obair iniúchta, as an tuarascáil seo ná as na tuairimí atá nochtaithe againn, ná ní ghabhaimid a leithéid de fhreagracht orainn, do dhuine ar bith eile seachas don Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

Shaw McClung

ar son agus thar ceann

Crowe Ireland

Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúcháireachta Reachtúla

40 Bóthar Mespil

Baile Átha Cliath 4

8 Aibreán 2025

Vóta 8 Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Cuntas Leithreasa 2024

		2024		2023
		Soláthar sna meastacháin	Olltoradh	Olltoradh
		€000	€000	€000
Caiteachas ar chláir				
A	Iniúchóireacht agus tuairisciú	18,156	16,842	16,640
Ollchaiteachas		18,156	16,842	16,640
Asbhain				
B	Leithreasaí-i-gcabhair	7,026	9,028	7,734
Glanchaiteachas		11,130	7,814	8,906

Barrachas

Tá barrachas an mhéid a soláthraíodh le hais an ghlanmhéid faoi dhliteanas le géilleadh don Státchiste.

	2024	2023
	€	€
Barrachas le géilleadh	3,316,055	1,634,289

Colette Drinan
An tOifigeach Cuntasaíochta
Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

11 Márta 2025

Nótaí a ghabhann leis an gCuntas Leithreasa

Nóta 1 An Ráiteas ar Chostas Oibríochta 2024			
		2024	2023
	€000	€000	€000
Pá		14,144	13,629
Neamhphá		2,698	3,011
Ollchaiteachas		16,842	16,640
<i>Asbhain</i>			
Leithreasáí-i-gcabhair		9,028	7,734
Glanchaiteachas		7,814	8,906
Athruithe ar shócmhainní caipitil			
<i>Maoín, gléasra agus trealamh (nóta 2.1)</i>			
Dímheas	163		
<i>Sócmhainní doláimhsithe (nóta 2.2)</i>			
Ceannacháin	(27)		
Amúchadh	48		
		184	69
Athruithe ar ghlansócmhainní reatha			
Méadú ar réamhíocaíochtaí	(49)		
Laghdú ar ioncam fabhraithe	194		
Méadú ar speansais fhabhraithe	652		
		797	(580)
Caiteachas díreach		8,795	8,395
Caiteachas a tabhaíodh in áit eile			
Glanchaiteachas ar sheirbhísí comhghaolmhara (nóta 1.1)		5,312	5,371
Measchíosanna		11	11
Glanhostas an chláir		14,118	13,777

1.1 Glanchaiteachas ar sheirbhísí comhghaolmhara

Is éard atá i suim an ghlanchaiteachais ar sheirbhísí comhghaolmhara ná na suimeanna seo a leanas i dtaca le Vóta 8 a tabhaíodh in áit eile.

		2024	2023
		€000	€000
Vóta 9	Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim	—	40
Vóta 12	Aoisliúntas agus Liúntais Scoir	2,341	2,513
Vóta 13	Oifig na nOibreacha Poiblí	1,586	1,552
Vóta 18	An Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte	640	543
Vóta 43	Oifig Phríomh-Oifigeach Faisnéise an Rialtais	238	238
An Príomh-Chiste – tuarastal an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste agus pinsin iarshealbhóirí an phoist		507	485
		5,312	5,371

Nóta 2 Ráiteas ar an Staid Airgeadais amhail an 31 Nollaig 2024

	Nóta	2024	2023
		€000	€000
Sócmhainní caipitil			
Maoin, gléasra agus trealamh	2.1	—	163
Sócmhainní doláimhsithe	2.2	124	145
		124	308
Sócmhainní reatha			
Iarmhéideanna dochair eile	2.3	371	48
Réamhíocaíochtaí		338	289
Táillí iniúchta atá inghnóthaithe	2.4	2,307	2,501
Glanmhaoiniú an Stáitchiste	2.7	214	(132)
		3,230	2,706
<i>Lúide</i>			
Dlíteanais reatha			
Banc agus airgead tirim		71	(552)
Speansais fhabhraithe	2.5	791	139
Iarmhéideanna creidmheasa eile	2.6	514	468
		1,376	55
Glansócmhainní reatha		1,854	2,651
Glansócmhainní		1,978	2,959
Arna léiriú ag:			
Cuntas maoinithe an Stáit	2.8	1,978	2,959

2.1 Maoin, gléasra agus trealamh ^a

	Trealamh oifige agus TF €000	Troscán agus feistis €000	lomlán €000
Costas nó luacháil			
Amhail an 1 Eanáir 2024	12	1,655	1,667
Breiseanna	—	—	—
Amhail an 31 Nollaig 2024	12	1,655	1,667
Dímheas carntha			
Amhail an 1 Eanáir 2024	12	1,492	1,504
Dímheas don bhliain	—	163	163
Amhail an 31 Nollaig 2024	12	1,655	1,667
Glansócmhainní			
Amhail an 31 Nollaig 2024	—	—	—
Amhail an 31 Nollaig 2023	—	163	163

Nóta ^a Áirítear le costas nó luacháil ag tús agus deireadh na bliana roinnt sócmhainní a fuarthas ar chostas is lú ná €10,000 roimh an 1 Eanáir 2021

2.2 Sócmhainní doláimhsithe

	Bogearraí faighte agus forbartha €000
Costas nó luacháil	
Amhail an 1 Eanáir 2024	213
Breiseanna	27
Amhail an 31 Nollaig 2024	240
Amúchadh carntha	
Amhail an 1 Eanáir 2024	68
Amúchadh don bhliain	48
Amhail an 31 Nollaig 2024	116
Glansócmhainní	
Amhail an 31 Nollaig 2024	124
Amhail an 31 Nollaig 2023	145

2.3 Iarmhéideanna dochair eile

amhail an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Réamhíocaíochtaí párolla	323	—
Caiteachas in-fhorchúitithe ó chomhthionóntaí	30	32
Caiteachas taistil in-fhorchúitithe agus an scéim pas taistil	18	16
	371	48

2.4 Táillí iniúchta atá inghnóthaithe

amhail an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Ioncam fabhraithe ó tháillí iniúchta	1,041	1,702
Féichiúnaithe táillí iniúchta	699	376
Obair idir lámha	567	423
	2,307	2,501

2.5 Speansais fhabhraithe

amhail an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Fabhruithe a bhaineann le párolla	645	—
Costais riaracháin	146	139
	791	139

2.6 Iarmhéideanna sochair eile

amhail an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Méideanna dlite don Stát		
Cáin ioncaim	178	168
Árachas sóisialach pá-choibhneasa	141	125
Cáin shiarchoinneálach do sheirbhísí gairmiúla	17	10
Cáin bhreisluacha	61	53
An muirear sóisialta uilíoch	35	34
	<u>432</u>	<u>390</u>
Asbhaintí párolla coinnithe ar fionraí	82	78
	<u>514</u>	<u>468</u>

2.7 Glanmhaoiniú an Stáitchiste

amhail an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Barrachas le géilleadh	3,316	1,634
Deontas ón Stáitchiste neamhtharraingthe	(3,530)	(1,502)
Glanmhaoiniú an Stáitchiste	<u>(214)</u>	<u>132</u>
Arna léiriú ag:		
Féichiúnaithe		
Iarmhéideanna dochair: fionraí	371	48
	<u>371</u>	<u>48</u>
Creidiúnaithe		
Banc agus airgead tirim	(71)	552
Dlite don Stát	(432)	(390)
Iarmhéideanna sochair: fionraí	(82)	(78)
	<u>(585)</u>	<u>84</u>
	<u>(214)</u>	<u>132</u>

2.8 Cuntas maoinithe an Stáit

		Nótaí	2024	2023
			€000	€000
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir			2,959	2,448
Eisiocaíochtaí ón Vóta				
Soláthar sna meastacháin	Cuntas	11,130		
Barrachas le géilleadh	Cuntas	(3,316)		
Glanvóta			7,814	8,906
Caiteachas a tabhaíodh in áit eile	1.1		5,312	5,371
Mír neamhairgid: measchíos	1		11	11
Glanchostas an chláir	1		(14,118)	(13,777)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig			1,978	2,959

2.9 Ceangaltais

amhail an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Soláthar earraí agus seirbhísí	—	—

Nóta Ní raibh aon chonradh ag an Oifig ag deireadh 2024 nach bhféadfadh sí a chealú (athshonrú ar 2023: nialas).

2.10 Tionchar ag na hathruithe ar bheartas cuntasáíochta in 2024

Cuireadh naoi gcaighdeán cuntasáíochta nua rialtais láir (CGAS) chun feidhme le héifeacht ón 1 Eanáir 2024. Bhí an tionchar seo a leanas ag an gcur chun feidhme ar iarmhéid maoinithe an Stáit.

	2024
	€000
Fabhruithe saoire ^a	(204)
Fabhruithe párolla ^a	(441)
	(645)

Nóta ^a CGAS 39A Sochair Fostaithe Cuid A

Nóta 3 Caiteachas an Vóta

Anailís ar chaiteachas riaracháin

Aicmítear an leithdháileadh iomlán do Vóta 8 - Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste mar chaiteachas riaracháin a chuirtear i bhfeidhm ar chlár aonair: Iniúcháireacht agus tuairisciú.

		2024		2023 ^a
		Soláthar sna meastacháin	Olltoradh	Olltoradh
		€000	€000	€000
i	Tuarastail, pá, pinsin agus liúntais	14,974	14,144	13,629
ii	Taisteal agus cothú	400	248	193
iii	Oiliúint agus forbairt	410	247	318
iv	Seirbhísí oibríochtúla, soláthairtí agus trealamh éagsúil	1,381	1,460	1,610
v	Infheistíocht chaipitiúil dhigiteach agus speansais TF	602	580	589
vi	Speansais áitribh	209	140	162
vii	Athbhreithnithe beartais, seirbhísí comhairleachta agus taighde	180	23	139
		18,156	16,842	16,640

Nóta ^a Athraíodh anailís ar fho-cheannteidil riaracháin neamhphá mar chuid den phróiseas chun na fo-cheannteidil a nuachóiriú ar fud cuntas vótáilte. Rinneadh athanailís ar fhigiúirí comparáideacha 2023 chun an struchtúr nua a léiriú.

Éagsúlachtaí suntasacha

Leagtar amach sa nóta seo na cúiseanna atá le héagsúlachtaí suntasacha (+/- 25% agus €100,000) sa chaiteachas riaracháin

- ii **Taisteal agus cothú**

Soláthar sna meastacháin €400,000; olltoradh €248,000

Tá an tearc-chaitheamh €152,000 ann mar gheall ar riachtanas laghdaithe do thaisteal gnó faoi na socruithe oibre a bhí i bhfeidhm i rith na bliana.
- iii **Oiliúint agus forbairt**

Soláthar sna meastacháin €410,000; toradh €247,000

Tá an tearc-chaitheamh €163,000 sa bhliain ann mar gheall ar chostais oiliúna níos ísle sa bhliain de thoradh folúntas i rith na bliana agus mar gheall ar chostais laghdaithe de bharr go raibh Caisleán Bhaile Átha Cliath ar fáil le haghaidh chomhdháil bhliantúil na hOifige.
- vii **Athbhreithnithe beartais, seirbhísí comhairleachta agus taighde**

Soláthar sna meastacháin €180,000; toradh €23,000

Tá tearc-chaitheamh €157,000 ann mar gheall ar an éileamh níos lú ar na seirbhísí seo ná mar a bhí coinne leis.

Nóta 4 Fáltais

4.1 Leithreasá-i-gcabhair

		2024		2023
		Soláthar sna meastacháin	Toradh	Toradh
		€000	€000	€000
1	Táillí iniúchta	6,500	8,551	7,267
2	Fáltais ó ranníocaíochtaí breise aoisliúntais ar luach saothair seirbhíse poiblí	385	424	399
3	Ilghnéitheach	141	53	68
		7,026	9,028	7,734

Éagsúlachtaí suntasacha

Leagtar amach thíos na cúiseanna atá le héagsúlachtaí suntasacha i leithreas-i-gcabhair (+/- 5% agus €100,000).

1 Táillí iniúchta

Meastachán €6.5 milliún; réadaithe €8.6 milliún

Tharla an t athrú €2.1 milliún mar gheall ar an deacracht a bhaineann le huainiú beacht na bhfáltais a thuar.

Nóta 5 Líon Foirne agus Luach Saothair

5.1 Líon na bhfostaithe

Coibhéisí lánaimseartha	2024	2023
Líon na mball foirne ag deireadh na bliana	194	179

5.2 Pá

	2024	2023
	€000	€000
Pá	12,842	12,385
Liúntais ard-dualgas, dualgais speisialta agus dualgais bhreise	29	23
Ragobair	—	—
ÁSPC an Fhostóra	1,273	1,221
Pá iomlán	14,144	13,629

5.3 Liúntais agus íocaíochtaí ragoibre

	Líon na bhfaighteoirí	Faighteoirí a fuair €10,000 nó níos mó	An íocaíocht aonair ba mhó	
			2024	2023
			€	€
Liúntais ard-dualgas, dualgais speisialta agus dualgais bhreise	5	—	9,739	12,420

Níor íocadh íocaíochtaí breise le haon bhall foirne i mbreis agus catagóir amháin.

5.4 Bandaí pá fostaithe na hoifige

Seo a leanas líon fostaithe de chuid na hOifige a raibh a sochair fostaí (lena n-áirítear bunphá, liúntais, ragobair; diomaite de ÁSPC an fhostóra, costais phinsin an fhostóra) don bhliain airgeadais idir €20,000 agus €59,999 agus laistigh de gach banda €10,000 ó níos mó ná €60,000:

Bandaí Pá (€)		Líon na bhfostaithe	
Ó	Go	2024	2023
20,000	59,999	90	111
60,000	69,999	31	26
70,000	79,999	17	15
80,000	89,999	17	20
90,000	99,999	15	10
100,000	109,999	6	2
110,000	119,999	3	9
120,000	129,999	7	—
130,000	139,999	—	—
140,000	149,999	—	—
150,000	159,999	—	—
160,000	169,999	—	2
170,000	179,999	2	1
180,000	189,999	1	—

5.5 Luach saothair agus sochair an Oifigh Cuntasaíochta

Ba é seo a leanas luach saothair agus sochair inchánacha an Oifigh Cuntasaíochta don bhliain airgeadais:

	2024	2023
	€000	€000
Bunphá	184	175
Sochar comhchineáil	1	1
	185	176

Baineann suim an tsochair comhchineáil le híocaíocht an tsintíúis bhliantúil ballraíochta ag an Oifig le comhlacht cuntasaíochta gairmiúil. Ní liúntas íochta é agus ní mhéadaíonn sé an pá comhlán foriomlán. Tá an luach ríofa chun cáin a asbhaint, a shonraítear thuas, de réir cheanglais na gCoimisinéirí Ioncaim.

Ní chuirtear an luach de shocair scoir shaothraithe le linn na tréimhse san áireamh thuas. Is ball den scéim aoisliúntais iar 1995 do státseirbhísí bunaithe an tOifigeach Cuntasaíochta agus ní théann a cuid teidlíochtaí ina leith sin thar choinníollacha caighdeánacha na scéime pinsin sin.

5.6 Luach saothair an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Íoctar tuarastal an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste go díreach as Príomh-Chiste an Státchiste, faoi mar a fhoráiltear dó in alt 14 d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993. Ba é €237,500 (2023: €227,149) an muirear a gearradh ar an bPríomh-Chiste in 2024 maidir le luach saothair an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste.

Faoi mar a fhoráiltear dó in Airteagal 33 den Bhunreacht, ní fhéadfaidh an tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste aon oifig nó aon phost luach saothair eile a shealbhú.

5.7 Socruithe eile maidir le luach saothair

Athfhostaíodh triúr státseirbhíseach ar scor a bhí ag fáil pinsean státseirbhíse ar bhonn táille ar chostas iomlán €28,942. Bhí na hÍocaíochtaí a rinneadh i gcomhréir le prionsabail an Achta um Pinsin na Seirbhíse Poiblí (Scéim Aonair agus Forálacha Eile), 2012.

Ní áirítear sa chuntas seo caiteachas i leith cúigear oifigeach a bhí ag fónamh lasmuigh den Oifig ar feadh na bliana 2024 ar fad, nó ar feadh cuid di, i ranna/oifigí eile rialtais/ i gCúirt Iniúchóirí na hEorpa agus nár íoc an Oifig a dtuarastail le linn a n-iasachtaí.

5.8 Ró-íocaíochtaí párolla

amhail an 31 Nollaig	Líon na bhfaighteoirí	2024	2023
		€	€
Ró-íocaíochtaí	11	40,234	23,241
Pleananna téarnaimh atá i bhfeidhm	6	21,967	6,293

Nóta ^a Léirítear sa tábla thuas iarmhéid na ró-íocaíochtaí amhail an 31 Nollaig gach bliain. Ba ionann na ró-íocaíochtaí a rinneadh in 2024 agus €51,045.
I ngach ceann de na cúig chás nach bhfuil pleananna téarnaimh i bhfeidhm ina leith faoi láthair, tá na faighteoirí as párolla.